

ȘEZĂTOAREA

Fundatori: T. Daniilescu, M. Lupescu, N. Vasiliu.

Director: Artur Gorovei.

Anul V. Fălticeni, April-Mai 1899. No. 5 și 6.

P O V E S T E

O fost odată cînd o fost, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti. O fost odată o babă ș' un moșneag. Fie-care avea cite-o fată. Fata moșneagului era foarte frumoasă și harnică. A babei tot era o slută ș' o puturoasă, de nu mai avea păreche. Fata moșneagului era și bună la inimă. Fata babei era însă de cele pestrice la mațe. Și fiindure că la casă moșneagului cîntă găina, nu cocoșul, toate trebile casei le făcea fata moșneagului.— Fata babei toată ziua ședea și nu lucra nimica, și numai o piră pe fata moșneagului cînd se mai hodinea și ea.

Odata moșneagul porni la tîrg după tîrgueli; fata babei îi spusă să-I aducă haine frumoase și lucruri scumpe. Întrebată și fata lui că ce să-I cumpere de la tîrg, ea nu-I ceru atate, de cît să-I aducă ce va găsi pe drum.

Faciudu-și cruce, după obiceiul creștinesc, moșneagul porni la drum. Cum mergea el gîndind și uitîndu-se pe jos vede o nucă. Se plecă, o luă, o strînse și sara, cînd se întoarse de la tîrg, o dădu fetei sale. Fetei babei îi adusesese hainele cele mai frumoase ce găsise în tîrg. Fata moșneagului puse nucă în pămînt și din ea, în vre-o 3 zile, creșcu un nuc așa de frumos, în cît îi era mai mare dragu să-l privești.

Intr' o sfântă Duminecă, moşneagul, baba şi fata gătită, se se părea că era scoasă din cutie, se duseră la biserică. Fata moşneagului cu lacrimile în ochi remase acasă, să dărească acasă, că ea nu poate merge la biserică, că n'are strae, baba îi mai puse înainte şi o dimerlie de mac, să-l aleagă şi să facă din el bucate, că de nu va asculta, o minîncă pe ea.

Nu plecaser bine baba din casă, şi numai ce vine la fel un chiţigoi.

— Da ce plîngi, fată mîndră şi frumoasă? Du-te la biserică de te îmbracă şi în locul tău voi face eu treabă.

Fata ascultă sfatul chiţigoiului, se duse la nuc şi zise că o învăţase paserea:

— Deschide-te nuc şi-mi dă strae.

Din nuc eşiră atunci nişte haîne mîndre şi frumoase, care nu mai erau pe lume. Fata se îmbracă şi se duse şi ea la biserică. Moşneagul, baba şi fata babei n'o cunoscuseră. Fata era aşa de frumoasă, şi-î şedea aşa de bine, în cît la soare şi puteai urta, dar la dînsa, ba. Feciorul imparatului, care se blea a peţi (a se însura) era şi el la biserică. Cînd o văzu în inima şi gîndul îi rămase la ea şi-şi puse în gînd s'o ia ca nevastă. dar cînd să între în vorbă cu ea, fata eşi din bucată, că, se duse acasă, se dezbracă de haînele cele mîndre, le puse pe nuc, de unde se făcuseră nevăzute, şi se îmbracă în haînele ei cele ponosite şi rupte.

Cînd veniră moşnegii de la biserică, bucatele nu erau nici calde, nici reci, ci numai bune de mîncat. Baba crăpa de rădă că fata face cum zice ea şi nu poate s'o bată.— În vînturile vite-va Duminici de-a rîndul baba şi moşneagul cu fata duceau la biserică, şi fata moşneagului rămînînd acasă, să gătea treburile, se ducea la nuc. se ruga să-î dea haîne şi îmbrăcîndu-se, se ducea la biserică. Feciorul imparatului se bunea după fata moşneagului.

Nu ştia ce se facă ca s'o poată găsi şi nimeri, căci cînd gîndea se între în vorbă cu ea, fata îşi lua drumul şi ea se ducea, nu se ştie.

Odată feciorul imparatului eşterne în biserică, pe jos,

...cu rășină. Când fata moșneagului, gătită și mai frumoasă de cum era înainte, voi să iasă din biserică, călcâ pe piciorul cu rășină și un papuc din picior rămase pe lăicer. Ea se întoarsă să-l iee ci-și căuta de drum. Feciorul împăratului luă papucul și-și puse în gând se umble toată lumea până va găsi fata pe piciorul căreia se lovește papucul.

Umbra feciorul împăratului lumea toată și nu găsi pe nici un picior să i se lovească papucul.

Pe o zi stînd el pe gînduri își aduce aminte că numai în satul lui n'a cercetat despre fata cea frumoasă, și cum se aduce aminte de acest lucru, și pornește la cercetare. Umblînd tot satul, ajunge și la casa moșneagului. Baba aflînd că feciorul împăratului imbla după însurătoare, și temîndu-se că nu-i placă mai mult fata moșneagului de cît a ei, puse pe fata moșneagului într'un ciubăr mare cu cenușă, după ușa casei. Când vine feciorul împăratului la cercetare, cercă să vadă dacă papucul vine pe piciorul fetei babei. Piciorul în ciubăr mare, papucul îi era mic. Baba văzînd că nu-i vine papucul, stărui de feciorul împăratului să-i dea voie să-l mai cercetească, să-l mai cioplească.

Feciorul împăratului pricepînd ce vrea baba, vroia să plece. Baba văzînd atunci îl eși înainte și cîntînd zise:

Cueurigu !

fata moșneagulu îi după ușa,

în ciubărul cu cenușă.

Feciorul văzînd că nu-i lucru curat, căută după ușa, în ciubărul cu cenușă, și cînd ce se vezi?

Atunci era ascunsă fata moșneagului, pe piciorul căreia papucul se lovi de parcă era făcut pe el. Cum o văzu, feciorul de împărat o cunoscu, o luă acasă la el, și făcîndu-i toate frumoase, se cunună cu ea.

(Povestită de Catrinariu Dumitru, elev în clasa III școala rurală din Buzănești).

M. LUPESCU

Din botanica populară

Soiurile de *pere* cunoscute în Rădășani, sînt:

1. *Pere Sîntuiești*, fața gălbie, gust dulce.
2. " *de Zof*, cele mai timpurii, fața albă, gust dulce.
3. " *busuioace*, fața gălbie, gust dulce.
4. " *imamele*, lungărețe, fața roșie, gust dulce sălcii.
5. " *ciuciuvene*, fața galbănă, gust dulce înecăcios.
6. " *garofe*, fața roșie dungată, gust dulce.
7. " *scorțișoare*, rotunde, fața vinătă, gust dulce.
8. " *lucioare*, fața gălbie, gust dulciū.
9. " *păsețele*, lungărețe, fața gălbie, gust dulce aspru.
10. " *cu miezul roșu*, făinoase, fața vinătă, gust nișteț.
11. " *murgii*, idem.
12. " *harbuzești*, fragede, fața gălbie, gust dulce.
13. " *rotane*, fața galbănă, gust dulce.
14. " *popești*, fața galbănă, gust dulce.
15. " *curcubete*, mari lungărețe, fața gălbie, gust dulce.
16. " *trăsnițoare*, fața gălbie pestriță, gust acru.
17. " *îneacăioase*, fața vinătă, gust dulce sălcii.
18. " *pergamente*, fața galbănă roșie, dulci.
19. " *alămii*, făinoase, galbene, dulci.
20. " *ungurești*, mari, fața vinătă, dulci sălcii.
21. " *tiișești*, fața galbănă, gust acru.
22. " *tătărcuțe*, rotunde, galbene, dulci.
23. " *gindăoane*, lungărețe, fața gălbie, gust dulce aspru.
24. " *nericești*, fața vinătă-roșie, foarte dulci.
25. " *cotnărele*, rotunde, fața galbănă, gust dulciū.

Toate aceste soiuri de pere sînt *varatice*, și nu se pot ține pe iarnă. Sînt, însă, pere *tomnatice*, cu fața vinătă, dulci, cari sînt bune și ferte, și coapte.

Pădurețe de păr, cari nu țin pe iarnă, sînt de trei feluri: cu fața albă și gust dulce; cu fața albă și gust dulce înecăcios, și cu fața roșie și gust dulce aspru.

Cireșe, se cunosc următoarele:

Cireșe dospitoare, albe-roșii, gust dulce-sarbăt.

„ *vișnatică*, galbene-roșii, gust cam acru.

„ *ultuoane*, mari, galbene, gust dulce sălcii.

„ *cireșe ultuoane* albe, gust dulce.

„ *chetroșele*, fața neagră, gust dulce.

„ *amare albe*, bune pentru dulceață.

„ *negre*, gust amar.

„ *negre*, gust dulce,

„ *dulci*, albe.

Vășinele sînt de trei feluri; *roșii*, *hultuite* (roșii) și *selbatece*, roșii-vinete.

Perje sînt: albe varatice, albăstrii varatice, și albăstrii tomnatice.— Aceste din urmă servesc la fabricarea rachiuului și a povirlei, și strînse în ziua crucii, sînt de leac pentru boala-cea-rea.

Poame sînt: poame *goldane*, albe, *avrane*, *bardace*, *stăpăle*, *curcuduse*, *ungurești*, *pepesti*, *tomnatice*, și *porombele*.

În Rădășani se mai cultivă: *coarne*, bune pentru durere de inimă; *căline*, bune pentru tuse; *zarzare*; *chersiți*, cu fața roșie, scămoase, gust dulce sălcii; *gutai*, cu fața galbănă, lungate, gust dulce aspru; *agute* albe și albăstrii; *coacăză*; *șamusoară*; *măline* negre, foarte mici, bune pentru gălbază; *țicari*, cu struguri roșii, scămoși, gust acru, bun de făcut *țicari*; *alune*, moldovenești și ungurești; *nuci*.

(După Neculai Moisiu, din Rădășani.)

A. GOROVEI

GLOSAR DIN MUNȚII SUCEVEI

(urmare)

D se aude t în cuvîntul drot (sîrmă) unde se aude *drod*; în oolo sună curat.

(a fi) — a fi îndrăgiți.

.....„Ia staț fraț și nu-î pușcat
el î-amîndoi o fos' daț“ (îndrăgostiți.)

dă (Jarba) — încolteşte, creşte din zi în zi tot mai tare.

dalogi — hăţurile friului pentru călărie.

dăscăli [a] — a pregăti pe cineva din bună vreme despre ce anume are să vorbească, sau ce şi cum are să facă o treabă.

dejgti — şi

deşti — degete.

di — de (prepos).

dijdieta (a) — a dezgheta.

diosebghi (a) — a deosebi, a separa.

diosebghi — deosebit, separat, de-oparte.

diosebhit. — 1] particip. verbului a deosebi, 2] afară de
diseant - un... „*diosebhit di asta, da mai resti si alta mai ceva**..

dişile (a) — a deschia; dişei cuţitu (descheie cuţitul).

dirlegi (a) — a drege ceva stricat; a drege borşul.

diressali — sorbitură (mîncare lichidă) *diressi* cu zmintîna sau cu alt ceva bun.

dîrvăli [de] — ordinar, de purtat de-a valma. Românul are două rînduri de strae: unul pentru zile mari şi altul de dîrvăli (ordinar, de purtat în toate zilele).

dîrvăli (a) — a feşeli ceva curat, a murdări hainele sau un loc cu pajiste curată.

Dobriţa — nume de haită (cătea).

dodă — netedă pe cap, lăută de stă părul lins pe cap.

dohot — păcură: „negru cumu-î dohotu“ (cum e păcura).

dolii — apă foarte lină: „măi dolieşti pluta — caută de mai îngădue pluta măi ales pe unde-î apa dolie“

Donisă — poreclă; pare a veni de la Dionisie.

drăbghini — o aşchie mare dintr'un lemn care a crapat de trăsnet sau din altă pricină

drăbghinaţi — lemn care-î numai drăbghini, crapat tare pe o mulţime de locuri; se zice şi *drubghinari*.

draniţi — şindrila.

drîmbi (î face-o) — îl plesneşte peste buze în şagă ded clămpănesc buzele ca la cai.

dūai-î — dūară-î, să-î dūară; de la verbul a durea.

dăi-l — dūară-l.

dăi tu — dūară-te.

dăi-vă — dūară-vă, să vă dūară.

dădău — Iarbă mare, bălării.

dăleuți — diminutiv de la adj. dulce:

„Nici o poamă nu-î dăleuți,
ca mnila di la măicuți“.

dăi, plur. dăluri — niște unflături pe ghiață sau pe lemne:

„dul di ghiați„ - unflătură, culme de ghiață.

dăvari — pantaloni largi, sau bernevică ori țări largi.

dăcuria — Dunăria: „Ha! copiliți măi tari
cî vini Dăcuria mari“.

dap — 1) șmoc de păr mototolit 2) o bucată de piele cu păr
cu tot, care se întrebuințază la măturat vetrile.

dapli (a se) — a se îmbiba.

dăpurlul [a] — a zmuige de pene o pasăre.

dărlaș — 1). Iarna, apa care curge de la izvor în vale, în-
ghețind, formează un fel de spinare peste care e
imposibil de trecut cu vitele. Aceste dungă de ghiață
se zic dărlaș, plur. tot dărlaș; î nu s-aude.-
2). Însamnă și turlaș - sloi de ghiață aduși de
Bistrița, primavara.

dărbăghin — bucăți lungi de lemne cilindrice.

dărd (bea de) — cînd pune vasul la gură nu-l mai ia pînă
nu-l golește de tot. Însamnă apoi și un gît bun -
o gură plină de apă, rachiū sau alt ceva: „da în
mai tragî-o dușei“ (pune vasul la gură și gîlgie
de 2-3 ori, dar nu-l golește).

dărb — bucată foarte mare de ceva.

dărd (a-și) — a-și răzbuna, a se satisface: „mî-am distoiet
inima“, mî-am răzbunat.

Î, nici odată nu s'aude curat de cît numai în silaba ea,
stă a nu se aude: a vidē [a videa], a șidă (a șede), rîndunē
(rîndunca), etc.

La începutul și în corpul cuvintelor se aude în totdeauna

precedat de un *i* scurt: *iezîr*, *părietî*, etc.

La finea cuvintelor se aude totdeauna ca un *i* întreg: *gobai* [gobae], *ni* (ne), *di* [de].

În silaba *ea*, uneori sună și simplu *a*: *bat* [beat].

Sună *lăe*, a cărui formulă ar fi: $2|_5 \text{ l} \div 2|_5 \text{ ă} \div 1|_5 \text{ e} = \text{e}$ în cuvinte ca *beleujăetă* (beleujetă), *dirăeji* [direge] etc.

Sună *iez* în cuvinte ca *beteșug*, *meșeșug* etc. Formula acestui *e* ar fi $2|_5 \text{ l} \div 2|_5 \text{ e} \div 1|_5 \text{ ă} = \text{e}$

Sună *iaa* în cuv. ca *ciăal* (cel) și altele, în cari nuanțele *a*, *ă*, *i*, *î* și *e* variază de la cuvînt la cuvînt, și pentru deosebirea cărora trebuie multă muncă.

Sună ca *ia*: *curia* (curea), etc.

Sună ca *ia*: *pru-om* [pe un], *diu-om* (de un).

edzari — cîrd de iezi

Erhan — nume propriu; pare a veni de la *erhi*.

erhi — tasma, un fel de piele de vitel, suptire, foarte bine tăbăcită, care se pune la bondiți și pe care se cos florile.

ermaroc — bileu.

erunci — fugău, o pasere.

esta — acesta, ista.

ezir — un lac f. adînc, pe care săteni îl cred fără fund și în care locuiesc balaurii.

F. sună *cîșș* (notăm *c*, neavînd alt semn potrivit) în *fin*, *fin* etc.

faraon — țigan negru cumu-î dracu.

farțam — partam, cîofirtă.

fă ('n sus) — imperativ: apucă'n sus mai repede pînă te vad, mergi iuti, pornește (cam cu de a frica).

fălceri — lucrători cu falcea; se zice mai ales cosașilor.

fărimi (*mnît fărimi*) — mîi de fărămițe, fărămițe, fărămături.

Feduc — nume propriu de familie.

feșnic — sfeșnic.

fitanți — plur. *fitanții* — chitanță, chitanți.

fidileș — un vas rotund și lat la volum [cilindru f. scurt], în care se face lapte acru.

fiduciu — diminutiv de la *fidileş*.

frat — frate, nu de singe, ci din priusoare, din invoeală, „măi firtati - măi frate”; „ni firtat” - nu-l ie frate, strein.

firtat /a se/ — a-şi zice frate (firtat) unul altuia.

...„Dracu firtătiă pi Dimnădzău, iar Dimnădziău il ni firtătiă” (din Cosmogonia poporului; cap. „*Făcerea lumii*”).

fîndurî — o bucată de pînză aproape ruptă, toată curge de petece. „li curî fîndurili” - li tot rupt, li curg petecele de stricate ce i-s hainele.

fînt — palmă peste ochi şi dată cum cu dosul minel: „ţ-oîu da o fînti di ţ-or scintîie ochi şi-i vidîe dinţi la altî nu la tîni”.

fîruri — giord pe drum, udeală de se strică drumul cel bun. Se face cînd se topeşte omătul, sau cînd dă o ploae.

fîruri — Hoopi, gură care nu poate tăcea, divulgă totul: „ai făcu’ şi tu fîrone! = trone eu vorba ca şi eu bolovanul în baltă. Nu puteai tăcea? (nu-ţi puteai tineă fleoşanca?)”.

fîruri — cine ce bato (latră) moale şi urit.

fîruri — nume propriu de familie

fîruri (a) — a umbra în toate părţile, a nu mai avea astîmpăr; foşce - nu mai staî locului, nu se mai astîmpără: „înga cum foşce negurile.”

fîruri /a/ şi

fîruri (a) a face treaba în batjocură.

fîruri — neglijent la îmbrăcăminte, ferfenitos.

fîruri (a) — a ferbe fără apă. Mămăliga după ce s-a cotozit, ne mai putînd ferbe, forfoteşte.

fîruri — nume propriu de familie.

fîruri — liber, libertate: „I-am dat frai - I-am lasat liber, I-am pus în libertate”.

fîruri — zonă, chin mare: „mai-o tras om freuş di mîi-o fugi sufletu pi cepaci.”

frîmbghii — frînghie, plur. frîmbghii, cînd însamnă şi fran-
juri [la prosoape].

frupt — 1). lăptării şi brînzături, 2). zile de frupt - zile în
care te slobod a minca frupt.

fugin — fugînd (gerundiul verbului a fugi.).

fumei — femei; sing. fumiei.

G se aude curat înaintea tuturor consoanelor şi a vocalelor
a, â, î, o, u; înainte de *i* şi *e* se aude ca *jgî* sau *gjî*, în
cari *j* şi *g* variază în intensitate de la cuvînt la cuvînt: *jgîn*
(vin), *gjier* (ger), *degjti* (degete).

Tot înainte de *i* şi *e* se aude ca *gh*: *gheuş*, *ghilotei*, etc.

Se aude *bgh* în *frîmbghii* [frînghie], etc.

Se aude *ş* în *deşti* (degete) şi alte cuvinte scurtate.

gazda — nevasta, soţia: „nu-ţi pot da răspuns pînă nu mi-oi
întreba şi gazda.

galit şi

gălit — gojbăliţi, paseri domestice.

gaiţi — 1). ger mare, 2). om aspru ca gerul.

găbul [a] — a gîmba, a surprinde.

Gherman — nume propriu de familie: *Niculaţ Gherman*.

gheuş — animal cu vrîste, cu puî, vargat.

ghibî — gheb; adj. ghibos nu ghebos.

ghiba-hîrţ — o matahală gheboasă şi urîată de spăriat copii.

ghilotei — lemn închireit, care prezintă mulţime de mădănan
(nodleurî)..

ghilotiui — unflătură la gît; ori ce ulceratie pe corpul ani-
malului său pe trunchiul copacului.

ghîolbanî — ochioasă, cu ochii mari.

ghiviziū — o nuanţă de violet închis:

„flûoriciei ghiviziū
la bădiţa'm palarii“

ghimpuruş — ghimp, spin.

glandri — un fel de mîncare făcută din mămăligă prăjită cu
apă rece şi sare; se mănîncă în zile de popă şi ori
cînd omul n-are cu ce-ş ţinea zilele.

giol (a) și

giol (a) — a mulțumi, a sătura de apă, de sare, ori de mâncare etc.: „Așă-I di bun finu, di nu li măi pot gioi cu el (pe vite)“; N-am cu ci li gioi - n-am de ajuns. — Part. giorit și gioit.

giolgi — găulgiu; pîndzi di giolgi [de găulgiu].

giolit — încrucișarea porcilor.

gitrul (a) — a nu putea rezista unei boale, a se umplea organismul de atîta otravă, încît să nu mai poată rezista, să piară: „l-o gitruit - l-o pus pe patul morței, l-o otrăvit, l-o dovedit cu desevirșire“.

giuruita — făgăduita (subst.): „nu-mi dai giuruita?“ Nu-mi dai ce mi-ai făgăduit? Nu te țil de făgăduintă?

giugi — om gîngav, care gîngăvește vorba; gîngiit (part.)

giugil [a] — a vorbi pe silabe și foarte întrerupt repetînd silabele; a fi gîngav, gîngiit.

giuj — plur. gînjuri; o nuia pîrlită și impletită colac, cu care se leagă pari la gard; part. îngînjit.

gîngariț — animal f. blind, care vine după om, mîncă din mîna etc. Se zice despre pripașii ramași de mică fără de mamă, și cari se deprind a suga la alte vite. Gîngariț se zice și omului mueratic, care se ține cu mai multe femei.

gîncei — gîscă.

giuști — 1). giște [paseri], 2). cucuși, cucușei făcuți din grăunte de popușoi coapte în pripă.

giu — viu; [v - un sunet intermediar între g și j].

giușin și bghișin — vișin, gișinî - bghișinî - vișine.

giuț — viță.

glas (slobod) — „așă-s di năcăjit di drept im vini si *slobod glas*“ - să țip, să răcnesc.

glamujdi (a) — a scoate cuvinte întrerupte și cu îndărătnicie. „Nu glamujdi“ - tacî, nu zice nici cîre!

gobli — găliț, gojbăliț.

gondur — nume propriu de familie.

goniț — 1). vacă în perioada goanei (gonitului, în vremea

- inercişăreii sexuale), 2]. femele care trecind prin
 apă si-a' udât poalele.
 grăzi — leasă.
 greablu — regiunea din şira spinărei de la împreunarea spus-
 telor celor două picioare de dinainte.
 grebănos — gheb s în regiunea greabănuului; slab şi cu grea-
 băni f. prominent.
 greş — greşală, lipsă: „nu dă greş” - nu lipseşte; “triaba
 asta ari^ggreş” [are greşeli, îe greşită pe unele locuri].
 griv — pestril, cini griv, (de aici numele de Grivei).
 groapi — 1). loc neted, plan, cam perpendicular pe panta
 muntelui; 2]. un fel de pivniţă nezidită pentru ţinut
 cartofi şi alte rădăcini.
 grui — copac tinăr, supţirel şi drept.
 grandz — 1). drob de sare, 2). bulgăr de glod îngheţat.
 grundzării — drum cu grunduri de glod îngheţat.
 gudurlui: — „am o rată gudurlui, cu grumadzi gndurlui
 (sucii), (cimitura scripei şi a tarnitei).
 gurgui — gurgui la spina fig. n. locu gurgui pe crucea ^{gurgui la spina}
 T. TEODORESCU
 (va urma).

TRADITII POPULARE DIN BUCOVINA.

XIII. De unde vine numele Sadagura ?

Multe popoare sălbatece au mai năvălit despre răsărit în
 ţara noastră, dar aşa de cruzi ca Tartarii nici un popor n'a
 mai fost. Ei nemică oare tot ce văzură cu ochii; pe locuitorii li
 omorea, clădirele omeneşti le aprindeau şi sămănăturile le
 tologeau cu caii lor cei mici şi sprinteni. Fiind-că năvăliau
 Tartarii adese în ţară era şi poporul mai totdeauna cu frica
 în spate şi nu putea să se apuce de vr un lucru mai durabil.

Ma! alea locuitorii de pe lângă Prut în apropierea tirgușorului de astăzi „Sadagura”, erau stinghiriți cu totul. Cum se chema partea aceea locuită înainte nu ne amintesc tradiția. Dar alta știu că să slătuiră locuitorii să pue pe apropiatul dealușor un păzător. Acesta avu să deie prin strigăte și prin gata semne de știre despre năvălirile Tartarilor în țară. Se pleca oare un ast-fel de păzitor? Nicî pentru plata cea mai bună nu voia nimene să-și pue viața în primejdie. După mult tentat, se găsi și un ast-fel de păzitor. O babă bătrână cunoscută în toată împrejurimea prin răutatea ei, cu numele *buca*, îndrăzni să steie pentru o plată bună la paza într'o colină pe amintitul deal. Cînd năvăliau hordelele tartare, avea tinda prilej bun să strige din străputeri suduind din toată forța pe neîmpacății Tartari cîl o lua gura. Locuitorii de pe jos știau ce însemnătate avu rîenitul babei, de aceea se scundeau unde se simțiau mai siguri, și li era cu puțință. Știau că erau Tartarii grozavi, totuși se fireau de babă și căi unul nu îndrăznia să vie în apropierea Sandei. Așa scapă totă babă de multe ori pe locuitorii de moarte. De aceea nu știau oamenii după moartea ei locul unde fusese locuitorii scutiți de cruzimea Tartarilor numai prin „gura Sandei”. Sandagura și Sandagura se prefăcu cu timpul în Sadagura.

XIV. Comoara ascunsă.

Au povestese încă și acuma bătrînii că pe timpul lui Vasile voivodul Moldovii se afla aproape de orașul Siret o pădure densă ca o sită, tescită cu stejeri și fagi umbroși înalți și scortoroși, și de o bătrîneată însemnată.

A lene se auzia de acolo chiar în zina mare urletul lupilor și mormăitul urșilor. În pădurea aceea într'o vîgăună sub o stea atrășnică de mare era ascunsul unei cete de hoți, doi-ștețcoo la număr cu un căpitan stravin ca smeul și înalt ca bradul, cunoscut în toată țara groaza bogătașilor și a

neguțitorilor, dar milostivnicul vădanilor, orfanilor și a săracilor. Cu toate că nu lăsă nici cînd saracii pe care-l întîlni cu mîna goală, totuși omorise mulți oameni, cari nu să da prădați. Dar și casa era după un ast-fel de omor prada focului. Nimene nu se găsia să poată face acestor tilhării grosul un capăt.

Odinoră pradară hoții și o biserică. Nu mult după aceea se 'nbolnăvi conducătorul hoților greu. Zăcînd el așa singur pe patul morții în vizunia sa, văzu de odată o pară mare în a căreia mijloc se arătă chipul patronului bisericii prădate.

Criminit de spaimă anzia ca în vis următoarele cuvinte să mănăntatoare: „Cu dureri sfîșietoare vei fini în curînd viața ta cea păcătoasă, dacă nu te vei întoarce de pe drumul cel spinos și nu te vei lepăda de meșteșugul ist uricios și blăstamat de Dumnezeu, ear' lucrurile prădate din locașul dumnezeesc să le duci îndărăpt“. După aceste cuvinte numai gîtu hoțul hoților ce se făcú mai cu dînsul, el lesină și deabia după două zile se trăzi în mijlocul tovarișilor, cari-l deplinaș tinându-l mort.— El li povesti despre videnia, și amenințarea, li spuse că se vor șterge de pe fața pamîntului, cum nu vor asculta și ei acele cuvinte sfînte și după ce luă de la fișto-care juramîntul că se vor lepăda de hoție se împărțiră după înmănoșarea baciului cu odoarele și bani prădați.

Căpitanul dădú și fie-cărui partea sa, li aminti înaintea de despărțire mai odată despre făgăduința lor și după ce dorii fie-cărui o cale bună și noroc gîndi unde să-și ascundă ei partea sa, trelsprezece poloboace ticsite cu galbină. Într-o pivniță pe coasta dealului în fața orașului Siret voia să-și cufunde averea. El își aduse patru zidari, li făgădui multă bani dacă vor zidi în timpul nopții o pivniță. Pivnița era gata, dar în zadar se opintea să bage toate buțile cu galbină. Numai douăsprezece aveau loc; de acea îngropase al trelsprezecelea poloboc înaintea pivniței. După toată munca li dădu zidarilor voie să-și ieie din buțile puse în pivniță atîta bani cît vor putea duce. Dar vai! Baciul încuiă pivnița și intrînsa pe sărmanii zidari. Acuma deabea era el sigur, că

eu va şti nimene de comoara ascunsă. Cu un săculet de gablini se sui pe o trăsură cărnind spre un oraş învecinat unde avea să se precestească. Aproape de oraşul amentit se elud trecea prin o pădure, gândia căpitanul hoţilor cum să omoare şi viziteu, tovarăşul seǔ cel din urmă. Cu un cuţit ascuţit îl străpunse pe neştiute în spate. Viziteul căzu mort între cai, aceştia se spăriară, răsturnară trăsura şi aninat de ea proţap fu nevrednicul hoţ târiat de moarte. Aşa fini el răstă sa cea păcătoasă. Comoara ascunsă încă n'a ridicat'o nimene măcar că pivniţa se deschide tot deauna de Paşti pe popul Invierei mântuitorului nostru.

ILIE VESLOSCHI

SĂRBĂTORILE SĂPTĂMINALE ALE ROMINULUI.

Par-că într'un cǐas rău a adus împăratul Traian pre bieţii soldaţi romani peste Dunăre şi i-a aşezat în părţile ce locuiesc astăzi urmaşii lor Romini. Căci n'a fost nevoie, n'a fost încercare, n'a fost năvălire de nenumărate popoare fără răstălu, n'a fost asuprire şi urgie, care să nu fi trecut peste sult răbdătorii Romini. Avut-aǔ ei doară să vadă toate neamurile căpeine năvălind şi trecind prin ţara lor. Şi aceste erau în urma-le numai moarte şi pustiu.

Toate aceste însă nu-î amăriră Rominului viaţa atît de mult ca jugul cel greǔ, de fier, ce trebui să-l poarte până azi că-n zilele noastre, adecă boerescul.

Pre a scăpa şi a se detrage de la acest greǔ, şi-a făcut totul clăcaş multe zile din slobode „legate“, adecă de sărbătorire.

Nu-î deci mirare, că intilnim la poporul romin mulţime de zile nelegate sărbătorite cu mai mare sfinţenie decît sărbătorile cele mari, legate. Ştia doară Rominul mîncat de neamuri grele, că numai sărbătorile îl pot scuti intru cît-va de plăt-orî neomenoasa şi vlăguitoarea muncă a boerescului.

Se întâmplă că cite un Român isteț își lua cite o dată cu-rajul să păcăliască bazat pe aceste sărbători pre vechilul boeresc, ce-l mîna la boerese răspunzându-i c'ar merge drept bueros, însă se teme de păcate, că-i sărbătoare astăzi.

— Da unde-i sărbătoare astăzi măi omule, îi zicea vechilul, că doară azi îi Lună.

Ba îi sărbătoare, domnule, îi zicea Românul năcăjit, că azi îi „Lumirei”.

Vrînd nevrînd se depărta aprigul slujbaş fără de lucrător însă cu propusul tare, că adona zi să-l scoată pre Român numai decît ia lucru.

Ivîndu-se vechilul adona-zi des-de-dimineată și chemîndu-l pre Român la lucru îi răspundea acesta: nu pot eși că-i sărbătoare! — Ce sărbătoare, zicea sluga boerească, nu știu tu măi Romîna, că azi îi Marți? — Ba zău că-i sărbătoare, căci azi îi „Macovei”.

Năcăjit și păcănit se ducea vechilul cu gîndul rău, că mine dimineată să-și răsbune asupra Românului și să-l lucreze cu-n lucru foarte greu.

Dară el își făcuse socoteala fără de Român, carele chemînd Miercuri la lucru zise: m-as duce bueros, cucoana, da mă tem să luern, că-i sărbătoare! Ce fel de sărbătoare? D'apoi îi „Miercătoare” și-i tare cu primejdie!

Ca opărit și cu buzele înflata se depărta aprigul slujitor boerese.

Joia tot așa i se întâmplă vechilului, căci Românul isteț nici nu voi să știe de lucru, că era doară „Sărbătoare”.

Vinerea tot așa fu păcălit haiducul, căci Românul nu se duse la lucrul boerescului pentru că era „Vineria mare”!

Sîmbătă nu se arătă Românul nici atîta pe lan, de care-oc era „Sîmbăta morților” deci trebuia să ducă pomene la biserică pentru sufletul răposaiilor.

O mai cerea neîndaratul vechil să chîme pre Român Dumineca la lucru, dară fu hăi rău păcălit, căci primi răspunsul pîn de ironie: „Dumineca oi luern, da-a luera popa”!

De la un astfel de glumeț și isteț Român, care știu să păcăliască pre nesuferitul vechil, a rămas la poporul Român

următoarele numiri sărbătoreşti a zilelor săptămânale:

„Luni îi Lunirei,
 Marţi îi Macovei,
 Miercuri îi Miercătoare
 Joi îi Sărbătoare,
 Vineri îi Vineria mare,
 Sîmbătă îi Sîmbăta morţilor,
 Duminecă om lucra,
 Dac'a lucra popa!“¹⁾

Țiganul la stîna

Mult îi place țiganului oaia. De aceea a zis el într'un suflet că „bună-i oaia și vie și moartă!“

Și într'adevăr țiganul are dreptate, că oaia este bună și vie și moartă. Și cum să nu fie?

Vie este ea doară bună pentru că dă oamenilor lapte, din care se face pe la stîna gustosul caș. Ș'apoi dă oița lina care se vinde cu preț bun.

D'apoi încă ce se mai zice de mieii sburdalnici, cari cînd ei tale sînt așa de fragezi și gustoși, că văzîndu-î frigîndu-se pe frigare par-că îți vine să-î înghițești întregi. D'apoi încă ce plăcere-i a-î duce la gură cu furculițele mamei, pe carbă verde, la umbră de copaci mirositori și a-î uda cu busuioac!

Da și moartă îi place oaia țiganului, pentru că și atunci se trage folos dintr'însa, căci i-se iie caldul cojoc și i-se mănîncă carnea cea grasă friptă pe cărbuni ori fiertă cu sarechiu.

Deci nu-î de mirare, că oaia îi place mult țiganului. D'apoi cașul? De dragul cașului rătăcește țiganul cîte-odată, dară nu far, și pe la stîna. Pricina visitei lui pe aici este—nu cașul — Doamne fereste, ci el își caută doară calul pribegit.

Ajungînd țiganul în fața stînei începe a glăsui:

1). Comunicate de gospodariul Ioan Chira din Straja.

„Buna ziua stînă
 C'o bucată de caș în mină!
 Da, tu bacl.
 Ce mai faci?
 N'o nimerit pe aice pe la stînă
 Un cal împedecat cu lînă?”

Se înțelege, că clobanii mor de rîs la o astfel de vorbire țigănească, care are de scop să acopere adevăratul scop al vizitei lui la stînă. Țiganul nu-și află „calul împedecat cu lînă” ci o mulțime de căiuți împedecați cu lînă și'n urmă gustă din mana lor - cașul, din care îi face parte clobanii buni la inimă, după ce au făcut mulțime de glume pe sama oacheșului și flămîndului Țigan.

Comunicat de gospodariul Petru Pădure din Straja.

DIMITRIE DAN.

S Î N Z Î E N I I

În Transilvania este obiceiul de Nașterea Sf. Ioan (24 Iunie) de a se face cunună de o floare galbînă, ce înflorește pe acest timp, și după eșirea din biserică, merge unul din case afară, și azvîrle pe casă atîtea cunună cîtî inși trăsesc în acasă. Care cunună se prinde pe casă, acela, a cui e cunună, va trăi ani mulți de acuma înainte, iar a cărui cunună cade de pe casă, va trăi mai puțin. Și aceste cunună căzute se aruncă pînă de trei ori pe casă, dacă nu se prind de întăiaș dată. Dacă cade și la a treiă dată, acela a cui e, va muri de curînd, și naște mare jalanie în casă pentru el, ca de mort.

(Auzit de la d. Scipione I. Bădescu).

GRIGORE GOILAV.

Turtureaua și gaița

Turtureaua își face cuibul numai din cîteva surcele; iar gaița îl împodobește frumos și-l căptușește cu pene.

Cînd Dumnezeu a învățat paserile ca să cînte, turtureaua a schimbat cu gaița ca să doarmă fie-care în cuibul celei-lalte, să vadă unde e mai bine.

Cuibul turturelei, fiind rău construit, gaița toată noaptea n'a dormit de frig, de aia cîcă ea știe să cînte în 12 feluri, după numărul ființelor ce a auzit. Așa ea face: ca capra, ca copilul mic cînd plînge, flueră ea omul etc., pe cînd cuibul găitei fiind bine făcut, turtureaua a dormit toată noaptea și n'a auzit nimic. Toemai în revărsatul zorilor s'a deșteptat și ea, și a auzit o femeie mulgînd vaca și zicînd: „tur, tur“.

De aceea turtureaua știe numai *tur, tur*, și după vorba aceasta și-a luat și numele.

(Spus de Ion S. Frumușelu din com. Petrești-de-sus, Gorj).

Șt. Șt. Tușescu.

Arde Dobra.

(Poveste)

Se zice că odată a fost o femeie căreia i-a murit bărbatul și i-a rămas o fetiță ce se numea *Dobra*. Femeea s'a măritat și a luat un om văduv, cu trei fete și doi băieți, și după cum este vorba că copiii de văduvă sînt feciorii de împărați, iar cei de văduv vai de ei, așa și a fost. Dobra era resfățată; dimineța cînd se scula din pat, mamă-sa o încingea, o îmbrăca și îi făcea focul în vatră, îi da un sac de fasole ca să se joace cu minele în el. Dacă focul se prea mărea și degoarea o prea pripea, Dobra striga: „mamă, arde Dobra“, iar mama-sa alerga de-o mai departa.

Se făcu Dobra fată mare, nu știa să dea nici cu mătușă prin casă, dar de frumoasă era ca o zină, toată lumea care avea flăcăi ar fi voit s'o facă noră, că, de, pină nu stai cu omul în casă, nu-l știi cum este.

Un cioban neaș, se duse inpețit la Dobra; mă-sa îl primi bucuros dar și-i spuse ce fel de poamă este fisa.

Ciobanul spuse că de frumuseța ei îi este și milă a o pune la vre-un lucru și că o să trăiască resfățată ca și la părinți.

S'ajunseră, făcură și nunta. A doua zi chiar ciobanul făcu focul, Dobra se așeză lângă el, dar o dogori, că zise: *arde Dobra*, iar ciobanul îi răspunse: *dac'o arde, ea s'o trage*. Zise Dobra de mai multe ori acele vorbe, dar în zadar, ciobanul tot așa-i răspundea, căci traiul bărbatului nu este ca cel de la părinți.

Cînd văzu Dobra că mai era să se aprindă, sări singură de lângă foc, dar supărată. Ciobanul rîdea pe sub mustață, căci a putut de loc s'o desvețe de un obicei; d'aci încolo se gîndea și la cele alte.

El după ce-si făcu singur mămăligă, pe care-o luă pe toată cu el, nelăsîndu-i nici o fărimitură acasă, se adresă la un burduf ce-l avea dupe ușa, îi zise:

— Tu, mă burdufule, să faci Dobri mămăligă, să-i dai brînză, să-i aduci apă, să faci și focul în vatră. Eă cînd om veni, să le găsească pe toate căci te omor cu bătaia.— Apoi plecă cu oile.

Cînd se făcu seară, Dobra care murise de foame zise burdufului:

— Scoală-te, mă burdufule, de fă ce ți-a zis bărbat-meu. Dar burduful tăcea.

Ciobanul veni cu oile, găsi pe Dobra fără nici un rost, se făcu supărat și zise: fă nevastă, ia tu burduful la spinare și să-l bat, să-l faci să mă asculte altă dată. Dobra lua burduful, iar ciobanul începu a căra cu bița în burduf pînă ce Dobra leșina de durere.

A doua zi iar așa făcu, Dobra iar zise burdufului: „scoală-te mă, afurisitul, că vine iar și știi cum te bate“... dar dacă văzu ea și văzu, se sculă și făcu pe toate: adusă apă

făcu foc şi de mîncare. Ciobanul cînd veni, începui a rîde şi zise: vezi burdufule, că te-am făcut să mă ascuţi.

Dobra, supărată, zise: Ei, fi-ţi-ar burduful al rîului, ce el a făcut, am făcut eu.

Atunci ciobanul, care ştia bine că le-a făcut ea, zise: Vezi nevastă, aşa trebuie; ce, credeaî că învăţul n'are şi desvăt?

(Auzită de la mama, din Spătăreî, jud. Teleorman).

Alexandru Cristu Popescu.

C î n t e e

1906. Haramin di Dunire
 te tati crişmili be
 di plati(t) nu mai plăté,
 si la Turci măciularé
 di Braila s-îngroză.
 Bata la mă-sa tragé;
 mă-sa din gurî dzicè:
 — Dragu mami Stănilav
 cel măi mnic şi măi voinic
 mult Turci mni-ai măciulărit
 mult vâi ai impuţit
 mult ceri ai măi hrănit;
 bat-ti di voinicii,
 si n'ari cin'ti padzi
 pi lini ti-ar omori.
 Stănilav așa dzice:
 — Măculiţi draga me
 să slugi ci mni-oî tomni
 di la nevoi m-a padzi;
 vai da bani cît a voi“.
 Cît o dzi ci nu trecé
 mult slugi ci-ş găsă.
 In Braila si ducé

cincî mniî di Turci omorâ
 şi cătră slugi dzicè:
 — „Ale slugi draga me
 hai la *Dzisu* la crişmarî
 si-ţ dau galbinî di cei mari
 şi si beû să ma hranesc
 inima si-m răcoresc;
 da eu foarti ma rog, slugi,
 ii vidé ci m-oî imbata
 doar tu la Turci nu mi da.
 El in crişmi si baga
 galbinî cu pumnu lua
 tot im mîna slugi da;
 şi el triî dzili tot bé
 bat nimi nu-l măi vidé.
 Turci-n crişmi si vîră
 lingi slugi si lipcé
 ş-aşa din gurî dzicè:
 — „Eş(tî) ficior di gospodari
 ci pădzăş(tî) tu un talhari
 ci el di triî dzili to be
 pi tini nici di vide“.
 Da Stănilav audzâ

cî sluga cu Turcî grăe
 el mor(t) di bat sî facé
 şî pi divan sî culea.
 Cincî mniî di Turcî s-aduna
 şî pi dînsu navalè
 şî di mîni mni-l prindé
 cerîli-m mîni-l puné,
 cerî-m mînurî şî-m peicioari
 ea la hoţu cel măi mari.
 şî la Dunîri-l ducé
 pîatri di moari puné
 şî cu şfari mni-o lega
 la el la gît o puné
 cîar în Dunîri-l zvîrlé.
 Cîn în Dunîri l-o dat
 el pi loc s-o dişteptat,
 el dim mîn(î) prindi c-a da
 dim peicioari-a arunca;
 apa valurî sî facé
 el dîasupra cî-m isâ
 şî cu oci sî uîta,
 cîar di-o copeciliî da.
 E pîndzili cî gilé
 foarti albi sî facé;
 da Stănislav cî dzicé
 —Aleî, tu, Ruseuţ' albuîţ
 cu sprîncenili negruî,
 cu cosîta gălbănuî,
 lasî pîndza la focu
 lasî acu la dracu
 ş-aliargî la tati-tu
 sî vîl-am scoati capu".
 Da e cîn îl audzâ,
 pi cuvînt îl cunoşte,
 la tati-su sî ducé
 şî din gur'-aşa dzicé:

—Of tătucî dragu mneî
 iaci cî-am audzit eî,
 cî Stanislav mor(t) di bat
 îî în Dunîri-aruncat,
 şî la mîni e-o strigat
 sî lăs pîndza la focu
 sî zvîrl acu la dracu,
 sî merî ca sî-î scoţ capu".
 Tati-su cî-m alergá,
 cuţitu-m mîni lua,
 şî-n caie noû s-arunca,
 şî-n Dunîri sî zvîrlé,
 di diparti-l agîungé;
 El din mîn'o slăbgîit
 di moarti era gătîit.
 Moşneagu-n scurt agîungé
 şfara di la gît tăe,
 peiatra-n fund mni sî ducé,
 of! uşor măi rămîné,
 în caicu sî zvîrlé
 pi moşniag mniî cuprîndé,
 mînurili-î săruta
 şî din gurî cuvînta:
 —Oliho tătuca mneî
 sî-m ţîi copeciliţa bini
 cî mni-a cî mniî sottî,
 cî mniî dzili mni-o dat
 il vîlaţi ş-o capatat,
 sî trăiascî ca pînîa
 sî-nflorlascî ca floaria.
 El acasî sî ducé
 cerili şî li zdrobgé
 şî din gurî cî dzicé:
 —„Of drăguţi cojocari
 ştiî ceva cî tî-oî ruga ?
 Cî-ţ dau bani cu poala,

si mari pin la maică-mnă
 si s'm facel un cojocel
 de nouă cel di berbeci
 nouă fati la fati
 si si in eu di-o dulceati.
 si si eu cojocariu si dueé
 gâst-ă cind il vidé
 de laerimă nu măi slabgé.
 Stănilavi dragu mami
 măi iti dăli ei ț-o dat?"
 "Si bgitati Ruscut-albuți
 de sprincenili negruți
 de soala galbănuți
 măi mui s-o ales soții
 de la s me savîrșii;
 măi mamă ceili".
 "Mă-mă-l dă ceili
 de si a vad'averili.—
 Stănilavu cam ridé
 si s'ona pi cei puné.
 si s'ona discué
 si s'ona il pofté
 măi măi bun-ș alegé;
 si s'ona măi ! o lădiți discué
 măi cu pumnu lua
 de s'ona dă
 de si di celtuțali,
 de s'ona măi umbra pin țari.
 si s'ona ei-l găté
 de si el s'imbraca.
 măi s'ona mni-l intreba:
 "Tu'tu Stănilavi sluga?
 "Mamă sluga m-o vîndut
 de s'ona n-am știut.
 de si mă du(c) ea si-l cat,
 de si eu cojoc mni-am făcut

di lîni di az bgitoasi
 să nu-l mă poati cunoaști"
 Cu cojocu s'imbraca
 si pim glod si tăvâlé
 in tati crismili-ntra
 si tot citi-o cîșeî lua.
 Numa si făce a be
 ș'alătură mni-o zvîrlé
 di nimini nu-l vidé.
 Brăilenii si stringé
 multi fameli ride
 citi bgidușii făcé,
 cum im belț si tăvâlé
 si de cojoc nicî gînde
 tăț jidani mni-l pofté.
 Iar o agiuns la Ovreiu cel bogat
 doau: feti ei ave
 si cîar eu sluga lui be.
 Cit voinicî in crismă intra
 tăț palușu lui cata.
 Iaci si el e-o intrat
 si la paluș s-o uîtat
 oei-n cap l-o lacramat.
 Da Jidanu si uîta
 si din gurî-î cuvînta:
 — Ciobani ! ț-as arata
 acest paluș ei-am luat,
 mulți galbinî pi el am dat
 clar mă tem ei-s lușălat"
 Pisti *tijdé* si-ntindé
 mîna pi paluș puné
 si din gur'asă dzicé:
 — „Măi Ovreiu cel bogat
 nu ti ține tu-nșălat
 cit galbinî pi el ai dat
 si tu ti țini-nșălat

intr-a cui minî l-ai dat;
 da sî-m spuî drep(t) şi curat
 di la cinî l-ai cumparat? „
 Dzici: „am un om la crivat
 cîar cu fiica me-I culcat“.
 El cojocu cel bgîtos
 in seur[t] l-o arunca (t) gîos
 s-o lasa numa-n castan
 intr-un castan roşior
 cum era el măi uşor;
 la sluga lui s-o bagat.
 Sluga lui cîn l'o vădzut
 din guri sî cam ruga.
 Stanislav la el nu sî uita,
 făr' la Ovrei o strigat
 sî-î aducei spirt curat
 şi sî batî dobili
 sî vii fameliile
 sî stăi şi sî prăvasci
 el cu sluga sî grăiasci..
 Dobili cîn li bate
 mnîl di mnîl di Turci vine.
 mîna pi slugî-ş pune
 şi la medîan cî işâ.
 Turci mni-l impresura
 mninunat sî mninuna,
 la Stănislav sî uita '
 cî-a sî faci cu sluga.
 Vadra di spirt o lua
 şi-n cap la slug-o turna,
 cîar foc di la tălpei îi da.
 Atîta cî-o măi racnit
 pîn cî-ar(s) s-o mintuit.
 „Aţ văzú voi măi noroadi
 cum sî cinstes(c) slugili?“
 Turci foarti năvăle

ş-apu iarî sî uita
 sîngurî îi sî mninuna.
 — „Turcilor vă mninunat
 şi foarti vă-nspălmătat
 cî voi pi Stănislav l-aţ omorî
 in Duntri l-aţ zvîrlit.
 Da di mini n-aţ gîndit
 cî la voi oi măi vini
 di dzili v-oi mîntui,
 in Brăila nu-ţ măi ci
 numa eū oi stăpîni“.
 Atuncî paluşu scote
 op(t) cîasurî cî sî-nvirte,
 nicî un Turc nu rămîne.
 Ia atuncî l-o cunoscut
 cî Stănislav n-o murit.
 Jidani cî sî ruga
 di-î lasî cu dzili...ba?
 galbinî cu pumnu cî-I da;
 tot cu dzili mnîl lasa.
 La cojocarî sî duce
 mîndrî nuntî purcede
 o săptămîni tot be
 dim peistoali nu gâte
 cu Ruseuţa lui grăe:
 — „Alelei Ruseuţ' albuţ
 cu sprîncenili negruţ
 cu cosîta gălbănuţ,
 di socoţ cî ţ-o cî drag
 eū vreū sî mă leg dî-a cap;
 nu daci eū tî-oi lua
 apuî ta-n curvii tî da,
 cî eū sîngur tî-oi taia“.
 Alei puîu mneū iubit
 cîn mneî cî fos(t) tu urî
 la tîni nicî mă uîtam

mamă pi Duntri plutei
 și totu nu măi gînei;
 și di cît erai pornit
 și moarti erai gătit...
 După mlina mîni-ta

și ti iartî cu dînsa
 pupî ș-a tătini-tu
 și te iartî cu dînsu,
 și haî di nî-om cununa
 cî eş(tî) drep(t) soțlia me".

[Amint și scris acest cîntec de la Toader Mihaî Buchilă de 60 ani,
 din Târnăuț, jud. Suceava. El îl știe din copilărie, de la un moș al
 lui numit Toader Clîpeea.]

AL. VASILIU.

396. Frunză verde Iasomie,
 cînd scăpai din miliție
 eram beat de bucurie,
 să mai vedeam pă mama
 și pă a dă mă iubia.
 Pe drum eî veniam cîntînd,
 de dorul casei flămînd,
 și de bucurie-avuî
 cînd Tilormann văzuî,
 Foicică măghiran,
 mă uitai pă Tilorman
 și zăriî ceva bălan,
 pe'n marginea rîului
 apăla colțul brîului,
 și tulpanu și-l clătîa,
 și soare mi-l întindea
 și petrișul dă colea.
 Dar aia cine erea?
 Era pulculița mea;
 de nu mă mai cunoștea.
 Atî o focu miliție,
 să ne duce'n pribegie,
 și ne uită lumea toată
 și iubitele de-odată,
 și cine nu ne-a uita?
 Numai blata mămuca.

397. Foicică de alună,
 cîntă cuen pe fîntînă;
 corbu vine și-l ingînă.
 Ce ramăt s'aude'n codru?
 se ceartă cucu cu corbu:
 Corbule, fiară spurcată,
 tu beî apă turburată;
 eu sînt pasere curată
 și beaî apă de pe pîatră,
 de la puica din găleată.
 Frunză verde de-o lalea,
 pluguleț, averea mea,
 cu coarne de dușumea,
 eî de coarne te luaî
 de cînd n'aveam șapte aî,
 și de atunci nu te-am slăbit
 de cît iarna cînd e frig.
 Foaie verde de săcară,
 sînti trei aî la primăvară
 de cînd fac la miliție,
 nu-ți mai știu de urmă ție.
 Foicică de susaî,
 dar acilea ce'nvățaî?
 Mă făcuî nebun și craî.
 Ziceam că nu-o ține mult;
 dar uite cît mî-a ținut.

Foicică matostat,
cînd d'acolo am scăpat
nu știul ce să mai fac,
d'aș tot fi sezut așa,
ș'aș fi umblat aîmana.
Dar acas' n'a fost așa.
Sări-i-ar ochii din cap
ăluia de m'a'nvățat
ca să umblu aîmana
pînă scapătă luna.

[Din com. Adamești, jud. Teleorman].
Culesa de M. T. Adameșteanu.

398. Trage mîndră din gurită,
ca cucu din gusuliță;
trage mîndră cu boghiț,
numai lăcrîmează ochi.
Trage mîndră și ghicește,
de ce codru'n gălbinește?
Voinicule fi de gîndit,
că codru-I de văduvit.

(Din Borea, Suceava).

N. VASILIU.

399. Să te duci bădiță duci
să te agiungă doru meu
la puicuta'n fugădan;
să te agiungă dor eumplit,
să-ți lăși lingura pe blid
și pe tată-tău murin'
și pe maică-ta bocin'
și surorile plîngin'
să vii la mine rîzin'

Să te duci, bădiță duci,
tot în coate și-n genunchi!

pin'ce'i căde rob la turci
cu picioarele'n butuci
și cu minile'n cătuși.

Nici așa nu te-oiu lăsa
și tot te-oiu mai blastama!

Să te duci, bădiță duci
tot în coate și în genunchi
pin'ce'i găsi plug de cucu
rîndunica corăria'
pitigoiiul boi min'
hulpea cu coada grăplă'.

Nici așa nu te-oiu lăsa,
și tot te-oiu mai blastama!

Să te duci bădiță duci
tot în coate și'n genunchi
să te duci în nouă țări,
să te'nsoți de nouă ori,
să faci nouă feciori
și la urm'o copilită
copile-I să-I faci cofită
să te adăpe la temniță,
să mai faci ș'un fîcioraș
să te poarte pin' oraș
să vii la al meu salaș,
și eu te-oiu milui:
e'o cîrmoajă de malai
făcută de șapte ai
cu farmături de pe nina
de copiii mei ramasă,
e'o minută de țîrită
să-ți îngroasă o păsăliță,
băutura, ci țolă da:

am să spălături de blide
pentru-că m'ai scos din minte.

Bine așa nu te-oi lăsa
și tot te-oi mai blastama!

Să te duci bădiță duci
să te agiungă doru meu
și 't'a fi drumu mai rău.
Să te agiungă jelea mie
și 't'a fi calea mai griă,
să-ți poticnească,
să-ți dreaptă să 'ți scintească,
să-ți atingă să 't-o sucească,
să 'ți frău cu dincil,
să năi murgu ca mîșil,
să te vadă pîrîntil,
să nu 'i blăstăm de la mămuță
și blăstăm de la puicută!

400. Frunză verde mărginat[?] pe cel deluț delungat
cîrpe-un căruț ferecat,
de ce căruț cine 'i culcat?
E un voinicel legat,
la cînda căruțului,
pe voinicelului,
de atîpîn nicî nu grăie
de lacrimî nicî nu vide.
Voinicelu așa o zis:
— Tu e mîicută nu mai plînge
și tot voi m'ăți învațat;
cînd eram copil de-o lună
de-o lună, de-o săptămînă,
cîndu ceapă din grădină
și cîntori de la vecină,

și nu mi-ai dat peste mîină.
Dacă m'am făcut mai mare,
furam oi,
furam boi,
n'ăi zis să duc înapoi
și le-am mîncat tot cu voi.
Cînd eram de șapte ai
mă'nvațam a fura cai,
cînd eram de doi-spre-zece,
mă'nvațam hrană a trece;
trei călușei am furat
de la popa din Birlad:
unu roșu ca focu,
unu negru ca corba,
unu alb ca ghiocu.

401. Frunză verde d-un maslad,
pe cel virî de munte'nalt
s'o poali de codru verde
ce turmă de oi se vede?
Da la dînsa cine șede?
Șed șapte frătorî;
numai unu 'i străinel,
nu ține nime' cu el,
cel șapte frătorî
ei așa s'o sfătuit
pe dînsul să mi-l omcare.
Miorița o ascultat,
de trei zile n'o mîncat
nicî apă n'o mai băut,
nicî a paște n'o pască.
Ciobanaș-o întrebat-o:
— Mioară, mioară,
mioară cu știmă
ce șezi tu supărată?
De trei zile n'ăi mîncat

nicî apă n'ai băt
 nicî a paşte, n'ai pascut ?

—Cum oiū bie ?

cum oiū mîncea ?

că cei şapte frăţiori

eî aşa s'o sfătuit:

pe tine să te omoare“.

El din gur'aşa o zis:

—Pe mine m'or omori;

tu singură să mă îngropî

în strunguţa oilor

unde'î jocu meilor;

flueru la cap să-mî puie

şi trişcuţa la picioare

cînd vîntu mi-a vijii

flueru că mi-a hori

şi oile m'or boei.

Cînd vîntu mi-agiunge

ea trişcuţa că mi-a zice

şi oile că m'or plînge !

Eî pe dins l'o omorît

şi de-acolo c'o pornit;

s'o'ntîlnit c'o beată babă,

aşa o zis cătră eî:

„—Buna calea, ciobănei !

—Multămăse, babă bătrînă“

Şi ie eară i-o'ntrebat:

„—În ce munte aî varat?

—Într-un vîrf de munte'nalt.

—N'ai văzut?

n'ai auzit?

de un băet c-am străinel

nu ţine nime' cu el!

Eî aşa din gu'o zis:

—N'am văzut

n'am auzit!“

Da mioara s-leaca

ie din ochi-mî lacrama

şi din gur'aşa o zis:

—Latri cîne, l-ati mîncat

singură l'am îngropat:

în strunguţa oilor

uni'î jocu meilor,

flueru la cap i-am pus

şi trişcuţa la picioare,

cînd vîntu i-o aburit

flueru că i-o horit

şi oile l-o boeit;

şi cînd vîntu i-o ajuns

trişcuţa că i-o zis

şi oile că l'o plîns!

de munte ? S Teodorescu-Kirileanu

402.—Spune-mî puică şi'mî
 ghiceşte,

omul de ce'nbătrăneşte ?

—De bătaia vîntului,

de strefigul calului,

de sunetul frîului,

de ninchezul negrului,

de pricina dorului.

403. Frunzulită şi-o lălea

mamă, maicuţa mea,

trimete rîndureaua

s'aducă ibovnica,

să-mî ţie lumînarea;

să mor cu ochii la ea.

Să vază toată lumea

că mi-a fost ibovnica

de cînd era mititea,

și cu al ibovnicel,
de cind eram mititel,
scutit în legănel,
în legănel și în scuticel.

404. Frunzuliță de sacară,
eu e Argeșul de mare
eu e Săbărelul n'are,
eu îl trec că sînt călare:
eu p'aua de busuioc,
eu de de siminoc,
eu felul galbeor
eu mă'oplumb pe und'mi-e dor.
eu bărel cu apă rece
eu bea de dor îi trece,
eu bărel cu apă lină
eu bea de dor îi alină.

Scris de D. Soarele Ecaterina Cr. Popescu
(București) și Aurelia S. Chipriotes (Troian)

Al. Cristu Popescu.
(Surdulești-Teleorman)

405. Frunzuliță foî de foî
mîndră cînd ne iubeam noi
eu de busuiocul foî;
eu de cînd noi ne-am lasat
busuiocul s'a uscat.
busuiocace, nu te coace
eu din sîmîncioara ta
eu s'nașocit dragostea.

406. Frunzuliță măr crețesc
eu doamne, doamne, domn ceresc
eu și mi ce doresc;
eu doresc un lucru mare
eu nu îl fie cu supărare

și doresc, doresc, doresc
eu mîndra să mă'ntălnesc
două vorbe să-î vorbesc
inima să-mi răcoresc.

(De la Petre N. Ciurea, Vlădulești, Doljin)

Șt. Șt. Tuțescu.

407. Buna vremea măi mocane,
măi mocane măi Muntene,
nu ți-e murgul de vînzare?
—Nu mi-e murgul de vînzare;
căci, cu mama murgului
trecuî malul Oltului.
— „Dă mi-l să mi-l cerc de șoim,
de mi-a plăcea umbletu,
de mi-oî da și sufletu“

Mocanașul s'a înduplicat
murgu din mîna și a dat.
Codrenaș a încălecat.

Mergea murgul nechezînd
Codrenașul șuerînd,
iar mocanul sta plîngînd.
—Măi! Codrene, Codrenele
te cunosc de pe sprincene
că ești făcător de rele.
Intoarcete-n calea 'napoi
de-mi dă cei opt boî.
—Ba făți cruce măi mocane,
că m-oî întoarce 'napoi
ți-oî da niște pumni sgărciî,
de ți-or părea banî ciopliî!
Tot s'a dus, s'a dus, s'a dus
pîn' ce soarele a apus.
Se urca în deal la stîna

se urca și chiuea,
 toți mocanii că fugea,
 numai unul rămânea.
 Bolnăvior mi-se făcea.
 — Tui-te-'n lege măi mocan,
 de ce ești tu așa viclean,
 că Ț-o-î da un ietagan
 de-î sări cît un șoldan.
 Uite! potera sosește,
 potera arnăutească,
 unde-o da să nu greșescă.
 Potera l'a'ncunjurat,
 și burduf mi l'a legat.
 Dar, lui însă, nu-î păsa
 ci mustața își răsucea,
 ochisorii își înrota,
 din ei lacrimi că-î curgea
 și din gură tot zicea:
 Doamne, cum nu m'ai lăsat
 visul să mi-l împlinesc
 toată țeara să golesc
 de dușmanul cel Turcesc;
 care în țară a venit,
 și pe toți ne-a calicîit.
 Frunză verde de cires
 pe Codreanu-l duc la lăși
 la Domnul la Ilieș,
 unde-î Domnul ca caftan
 și doarme pe un busdugan
 lîngă un Turc Țârigrădean.
 Domnul l'a-întrebat:
 — Măi! Codrene! Codrenaș,
 cît în țară ai hoșit,
 mulți creștini tu-ai omorît?
 — Domnule Maria ta!
 cît în țeară am hoșit

nici un creștin n'am omorît,
 iar unde vedeam Turcul
 îmi ardea sufletul.
 Mîna pe paloș puneam
 și de pe cal mi-l trînteam
 și gîtul i-l hăcueam."
 Turcul care auzea,
 Domnului îi tot zicea:
 — Domnule Maria Ta!
 pe Codreanu nu-l erta.
 De-o măi sta Codrean 'vr'o vară
 ne scoate pe toți din țară"
 Frunză verde alior
 în biserică în pridvor
 stă Codreanu frățior
 cu butucul la picior,
 și strigă: „Părinte sfinția ta!
 desleagă-mi pe dreapta
 să mă rog și să mă-nchin
 și să mor ca un creștin!
 Popa dacă l'auzit
 pe dreapta c'a deslegat.
 În sîn mîna a băgat
 paloșul și l'a cătat
 și butucul l-a sfîrmat.
 La fereastra Domnulul a plecat
 și din gură a strigat:
 — Domnule Maria ta!
 Ța deschide fereastra
 să ne vedem fețele
 să ne auzim cuvintele!
 Domnul cum a auzit
 în fundul chimniții a fugit
 oștele a-î alergat,
 porțile de-a-î încuieat.
 Olelei măi murguleț

Încăpuleț cu părul creț
 și tu Codrean drăguleț!
 Măreguleț dacă auzi,
 să la cale se smîncei,
 și glas de stăpîn veni!

Codreneaș a încălecat
 și din gură a cuvîntat:
 —Mai rămâi Doamne în domnie
 și Codreanu'n haiducie
 și mai fă parte și mie.

(Din Banca, jöd. Tutova).

Gr. V. Coatu.

—•••••—
Un plagiat oficial

În cînd autorii s'aũ mai cumînțit și au mai pus capăt plagiatelor nerușinate cu care erau obișnuiți, aũ început oficialii să se îndeletnici cu asemenea trebușoare necurate.

Un plagiat de o îndrăsneală ne mai pomenită, a comis, acum în cartid, Ministerul Cultelor și Instrucțiunei publice.

Fără nume de autor, și numai cu numele Ministerului în față, a eșit din Imprimeria Statului un *Chestionar folkloristic*, emis tuturor școalelor rurale din țară, pentru că învățătorii să aibă o călăuză în adunarea materialului de folklor.

Acest chestionar, însă, nu este de cît o copie fidelă—cu mici plăceri proaste—de pe Chestionarul pentru tradițiunile populare publicat de d. Artur Gorovei în revista „Șezătoarea“ din Filocenii (Anul I, 1892).

Da să dovedim ceea ce afirmăm, să ne servim de vechiul mod al paralelelor.

Șezătoarea

a) 1 a. Se poate întîmpla să audă cineva o poveste, bună-oară, de la un bătrînc din satul A. care o știe și aiurea, de aceea ar trebui cercetată cu deamănuntul în ce localitate este cutare credință.

b) Asemenea recomandă cercetătorii să nu se servească, în scrierile lor de cuvinte neîntrebuințate de persoană pe care o ascultă. Idealul în materie de folklor ar fi transcrierea în toamnă, vorbă cu vorbă, sau în sluloco, a unei bucăți auzite.

Chestionar folkloristic

pag. 5. Se poate întîmpla să auză cineva o poveste, bună-oară de la un moșneag dintr'un sat oare-care, care o știe de aiurea, de aceea să se cerceteze cu deamănuntul în ce localitate este cutare credință.

h). E de recomandat culegătorilor a nu se servi în întrebările și scrierile lor de cuvinte neîntrebuințate și neînțelese de persoană pe care o ascultă. Idealul în materie de folklor ar fi transcrierea exactă, vorbă cu vorbă, a acelor auzite.

Încă un lucru de mare însemnătate este explicarea, ori cît de amănunțită, a tuturor cuvintelor neîntrebunțate în vorba de toate zilele, prin lumea orașelor.

Începutul e frumos. Restul însă e și mai și. Tot, dar tot ce urmează, e copiat întocmai din „Șezătoarea”, afară de câteva adaosuri. — Iată, ca pildă, împărțirea chestionarului:

Lumea fizică: I. Pămîntul.

Crearea și destrucțiunea. Cultul pămîntului. Împrejurări fizice. Munții. Vulcanii. Apa.

Și așa merge pînă la sfîrșit,

Mai iată și dezvoltarea uncea din diviziuni:

Crearea și destrucțiunea. Legendele cari explică crearea. Forma pămîntului. Pe ce se razămă. Animalele cosmice. Interiorul globului. Tulburările pămîntului. Cine produce cutremurile de pămînt. Sfîrșitul lumii. Semne cari îl vor prevesti. Pentru ce se va sfîrși lumea. Vremea de apoi. Legendele relative la înecarea, arderea, etc., globului. Universul va renaște mai frumos și mai bun?

Acest capitol, în Chestionarul Ministerului, începe cu un adaos care nu se găsește în „Șezătoarea”, și anume: Ideea de Dumnezeu. Dumnezeu ca creator în relațiunile sale cu oamenii, cu lumea. Facerea lumii. Antihîrsu (Antichrist)! Ideea de suflet. Credinți în privința eugetului, a minței a gîndirei.

Adaosul acesta a plagiatului oficial este prost brodit. Odată ce se vorbește despre „legendele cari explică crearea”, e foarte firesc că în aceste legende va fi vorba despre Dumnezeu ca creator. D'apoi ce caută întrebările asupra ideii de suflet, asupra credințelor în privința eugetului, a minței, a gîndirei, într'un capitol, în care se vorbește despre crearea pămîntului? D'apoi Antihîrsu, care e legat cu destrucțiunea, ce caută la începutul capitolului unde e vorba despre creațiune?

Accasta e lucrarea Ministerului Instrucțiunei. Un lucru numai ai trebui știut: cît s'a plătit persoanei însărcinate de Minister a alcătui acest chestionar folkloristic?

pag. 6. j). A transcrie vorbela propozițiunile și frazele cît se poate fonetic și a se explica mai amănunțit toate cuvintele neîntrebunțate la oraș.

A. I. Lumea fizică. Pămîntul.

Crearea și destrucțiunea. Cultul pămîntului. Împrejurări fizice. Munții. Vulcanii. Apa.

cuvînt după cuvînt.

Crearea și destrucțiunea..... Legendele cari explică crearea. Forma pămîntului. Pe ce se razămă. Animalele cosmice. Interiorul globului. Tulburările pămîntului. Cine produce cutremurile de pămînt. Sfîrșitul lumii. Semne cari îl vor prevesti. Pentru ce se va sfîrși lumea. Vremea de apoi. Despre ceal'altă lume. Legendele relative la înecarea, arderea, etc., globului. Universul va renaște mai frumos și mai bun?